

Ulricehamnsbygdens Forskarklubb

Medlemstidning - HÖSTEN 2018

**Stenlundska
gården - ett
minne blott**

**Forskarporträttet;
Svante Karlsson**

**Ekonomiska
kartor till salu**

Innehåll

Protokoll från årsmötet	3
Vårutflykt till jordkulan i Nöre	4-5
Efterlysning	5
Stenlund ska gården - ett minne blott	6-8
Pinnen	9
Forskarporträttet	10-11
Nyheter	12-13
Föreningsarkivet i Ulricehamn	14
Ekonomiska kartor till salu	15

Bäste Medlem

Du har väl inte glömt att betela medlemsavgiften? Vi bifogar en inbetalningsblankett till er som vi saknar.

Glöm inte att meddela om du har flyttat, **eller fått nytt postnummer**, så vi kan skicka medlemstidningen till rätt adress!

Meddela också gärna din e-postadress, så vi lättare kan skicka information

OBS!

Tänk på att skriva avsändarens namn på inbetalningen, annars vet vi inte vem som betalat!

ORD FRÅN ORDFÖRANDE

Anna-Lena Hultman

Efter en alldeles för varm sommar, då tillvaron präglades av att hitta det svalaste stället i huset, börjar allt nu återgå till det normala. Lyckligtvis kan jag köra värmepumpen i Konkordiahuset "baklänges", så den har fungerat som luftkonditionering. Släkt- och emigrantforskning har gått lite på sparlåga, men nu är det dags att köra igång med kurser, föredrag, forskarhjälp och DNA-testningar.

En del nytt har ju kommit till i släktforskarvärlden. Det senast är att Arkiv Digital har lagt ut personregister till Värnpliktskorten. De som har fullt abonnemang kommer åt detta register under fliken Ny registersökning. Under den fliken fylls även på med en del andra register.

Som emigrantforskare har jag länge varit upprörd över att de fantastiska samlingarna på Emigrantinstitutet i Växjö varit närmast helt oåtkomliga. Det har främst varit de svenskamerikanska kyrkböckerna på mikrofilm. Till slut tog jag och 3 kompisar i föreningen SwedGen tag i saken och började digitalfotografera originalkyrkböckerna i USA. Det är ju ett jobb som aldrig kan slutföras med de små resurser vi har, men väldigt roligt och vi har stor nytta av det vi fotat. Ni kan hitta en lista på vad vi fått tag på på www.swedgen.se Alla fotona finns också i Konkordiahuset.

Våra digitaliseringsresor väckte en del andra ur dvalan och nu har Arkiv Digital börjat göra samma sak som vi började med där borta i USA. De reser runt och fotograferar kyrkböcker som sedan läggs ut hos AD. Ni kan hitta dom om ni går till Ny arkivsökning och väljer Land USA.

För den som abonnerar på Ancestry All Access kan nu också komma åt digitaliserade kopior av de gamla mikrofilmerna i Växjö. Ancestry som har stora resurser har köpt loss de flesta filmerna. De finns sökbara på namn hos Ancestry. För att komma åt en viss svenskamerikansk församling och bläddra i dess kyrkböcker är det enklast att söka på ett namn och en ort först.

Nu har det alltså helt plötsligt blivit konkurrens om svenskamerikanerna, men det är bara bra. Då ökar chanserna att hitta den försvunna släkten.

På tal om försvunna släkten, nu har en serie startat på Svt1 med namnet Arvinge okänd. Spännande dokumentärer om hur man lyckats hitta personer som har arv att hämta i Sverige. Serien går på måndagar kl 20.00 och i första avsnittet var Ted Rosvall med och hittade okända släktingar i USA. Jag ser fram emot fler avsnitt framöver.

Styrelsen

Ordförande

Anna-Lena Hultman 0321-40228
 konkordia@konkordia.se

Vice ordförande

Maj-Britt Johansson 0321-13066
 032113066@telia.com

Sekreterare

Inga Josefsson 0321-12712

Kassör

Monica Hållander Öhnell 0321-30178
 monica.ohnell@gmail.com

Ledamöter

Inga-Lisa Ahlstrand 0321-41816
 ingalisa.ahlstrand@gmail.com
 Lennart Engqvist 0321-30354
 0321-30354@telia.com

Suppleanter

Ingrid Linnarsson 0321-32450
 humla@telia.com
 Susanne Ferm
 murum_kaggarden@hotmail.com

Valberedningen

Roger Jarvid
 rjarvid@hotmail.com
 Sonja Svensson

Redaktionen

Maj-Britt Johansson
 Roger Jarvid
 Sofie Carlsson
 Mail till redaktionen
 sofiecarlsson90@gmail.com

Föreningsuppgifter

Ulricehamnsbygdens
 Forskarklubb
 c/o M. Hållander Öhnell
 Andra Ringvägen 6
 523 72 Timmele
 websida . <http://uf.konkordia.se/>

Bankgiro: 5967-3723
 Org. nr: 0121283246
 Medlemsavgift
 150 kr/person
 plus 50 kr per familjemedlem

Ulricehamnsbygdens forskarklubb

Årsmöte söndagen 25 mars 2018 i Konkordiahuset, Hössna

Ett trettiotal medlemmar hade mött upp. Timmele Ukuleleorkester och sångare underhöll med ett program kallat "Så sjöng farfars far och mormors mor". Skillingtryck och andra gamla visor. Följt av fika och förhandlingar.

Till mötesordförande valdes Anna-Lena Hultman, sekreterare Inga Josefsson, och till att justera protokollet Maj-Britt Johansson.

Kassörens redogörelse visade att föreningens ekonomi är god och att kapitalet ökat något, beroende dels på att föreningen under året, som gåva fått ta emot en penningssumma från släktföreningen Elmöslakten, dels på att medlemsantalet ökat.

Revisionsberättelsen visade att räkenskaperna är väl skötta och i god ordning.

Föreningens styrelse beviljades ansvarsfrihet.

Till ordförande för ett år valdes Anna-Lena Hultman. Styrelsen i övrigt består av: Inga Josefsson sekreterare, Maj-Britt Johansson v. ordf. Monica Hållander-Öhnell kassör. Ledamöter Inga-Lisa Ahlstrand och Susanne Ferm.

Suppleanter Ingrid Linnarsson och Lennart Engqvist.

Revisorer Lennart Wasling och Göran Efraimsson med Berit Andersson och Harald Ljung som suppleanter.

Valberedning Roger Jarvid och Sonja Svensson.

Till firmatecknare valdes Anna-Lena Hultman och Monica Hållander-Öhnell.

Till representant vid Släktforskarlagarna i Växjö, 1-2 september valdes Maj-Britt Johansson.

Medlemsavgiften för 2019 är 150 kr för enskild medlem och 50 kr. för familjemedlem.

Gilla oss på Facebook

Titta gärna in på vår websida: <http://uf.konkordia.se/>

VÅRUTFLYKT TILL JORDKULAN I NÖRE SÖNDAGEN DEN 27 MAJ 2018

Bild på Jordkulan tagen av Klas Arvidsson från Hökerum.

Det har blivit tradition att medlemmarna i Ulricehamnsbygdens forskarklubb varje år, någon gång i maj, hälsas välkomna till en vårutflykt för ett besök på någon plats i kommunen. I år var det alltså jordkulan i Nöre, belägen i Fredsskogen mellan Dalum och Timmele. Numera ett välbesökt utflyktsmål.

En utförlig, och fin berättelse av Gustav Nöremark, ger mycket intressant information om ”Kulan” och om människor som sökt sin tillflykt dit. Exakt när den här primitiva bostaden kom till har man inte lyckats utröna. Men troligen tidigt 1800-tal. Någon verkar i alla fall ha bott där på 1840-talet.

1855 drabbades torparen Jonas Larsson i Rosered (under Blackered) och hans hustru Maja av en förfärlig olycka, då deras torp, och allt vad de ägde,

blev lågornas rov. Helt utblottade tog de, tillsammans med sina tre yngsta barn sin tillflykt till Jordkulan under ett par års tid. Fem personer, på detta lilla utrymme med stampat jordgolv, och knappt tio kvadrat. Man kan bara förundras.

I mitten av 1860-talet blev ”Kulan” bebodd igen, då en man vid namn Jonas Andersson flyttade dit. Han kom att få eftermälet ”Kule-gubben”, och hann under sina 65 levnadsår vara gift fyra gånger. Nu flyttade han till Kulan med sin tredje hustru, Sara Johansdotter och hennes dotter Johanna. Men inte heller Sara fick han behålla. Jonas hann ändå gifta sig en fjärde gång, innan han år 1877 själv lämnade detta livet. Änkan Anna Katarina bodde kvar, tillsammans med sin styvdotter Johanna.

Johanna blev känd som ”Valla-Johanna” eftersom

hon vallade fåren uppe på Tåmarken åt bönderna i Nöre. Hon stickade också vackert mönstrade vantar.

Men 1885 lämnade de båda kvinnorna Jordkulan och bopplatsen, där en mossbelupen stenmur vittnar om att här en gång funnits odlad jord, blev öde och gick mot sitt förfall.

1983 satte Nöre byalag igång med att försöka återskapa Jordkulan. Genom muntliga berättelser hade man ganska klart för sig hur där en gång sett ut. Huset hade haft ett enda fönster, där en gång en utslagen ruta blivit ersatt med en svinblåsa.

Nu finns inte bara den fint renoverade kulan på platsen. Där finns också ett uthus i miniformat, en grillplats med vindskydd och flera bord där man kan avnjuta medhavd kaffekorg. Det var precis vad vi gjorde.

Vi hade turen att ha Börje Ignell med oss, och han vet ju inte bara allt om fåglar, djur och växter utan också mycket om sin hembygds historia. Tack vare honom kom vi att bestiga det närbelägna "Rabbaberget". En några hundra meter, inte allt för påkostande promenad.

Längst upp har en gång legat en backstuga, med vacker utsikt över dalen. Där bodde "Rabbessa". En stor kraftig människa, som alltid gick i manskläder. Detta gjorde att folk undrade om det verkligen var en kvinna. Hon ansågs också trollkunnig, vilket gjorde att folk hade stor respekt för henne.

Den 18 mars 1893 gick "Rabbessa" ur tiden och

nästa vinter revs hennes hus för att fraktas på en kälke ner till byn. Men då det var lastat och klart, och man skulle till att spänna för hästen, började ekipaget glida iväg, och stannade inte förrän nere på mossen. Där fick det bli kvar. Ingen vågade röra det.

Utmed stigen upp passerar man en stolpe som berättar att där legat ett torp som hette Surkås. Nu blev det, för mig personligen, riktigt intressant.

I korthet var det så, att min farmors mor, Anna Christina Johansdotter, född och uppvuxen i Dannike, år 1862 kom till Annestorp i Timmele för att bli piga hos Andreas Hansson. Men redan 1864 måste hon ta sig till fattigstugan eftersom hon väntade barn. Den 6 februari födde hon där ett oäkta barn, som i dopet fick namnet Selma Wilhelmina Lundberg. Som faddrar finns antecknade Carl Asklöv och Greta Molid från Surkås. Det var också Carl Asklöv, som året därpå, och för två år framåt, tog hand om lilla Selma. Det visade sig dock finnas flera ställen med namnet Surkås, men det var just här som Carl Asklöv bodde på 1860-talet.

Dags att lämna Fredsskogen, där det förr i tiden fanns många "bosättningar" och väl upp trampade stigar. Det var alltså inte alls särskilt ensamt att leva där.

Maj-Britt Johansson

EFTERLYSNING

Söker uppgifter om min farfars farfar, Carl Bengtsson, som föddes i Grönahög 2/6 1829. Jag har sett att han, den 21/5 1852, blivit straffad för stöld i Hagaslätt.

Efter att ha farit runt, som dräng på några olika gårdar, arbetade han sedan 1861 hos Handlaren Hagberg på Gård nr 24 i Ulricehamn, förmodligen som knalle.

År 1863 kommer han till Adelöv i Småland, där han redan har en son, Carl Oscar, född i Adelöv 1860. Han erkänner faderskapet och gifter sig med modern.

Kanske någon av tidningens läsare känner till något om hans tid som knalle?

Hör i så fall av er till Eva Bengtsson, Vadstena.
Tel. 0143/30113

STENSLUNDSKA GÅRDEN - ETT MINNE BLOTT

Många gamla gårdar utmed Ulricehamns Storgata ruvade säkert på intressanta historier. Tyvärr har de flesta sedan länge, gått till förgängelsen. En av dessa är den så kallade "Stenslundska gården" med adress Storgatan 10.

Bebyggelsen där kan spåras till 1700-talet. Då ägdes gård nr 17, som den då kallades, av en medlem av ätten Bagge, som år 1755 där uppförde en träbyggnad i två våningar med en 2,5 alnar hög stenfot, källare av murad sten och tak täckt med torv.

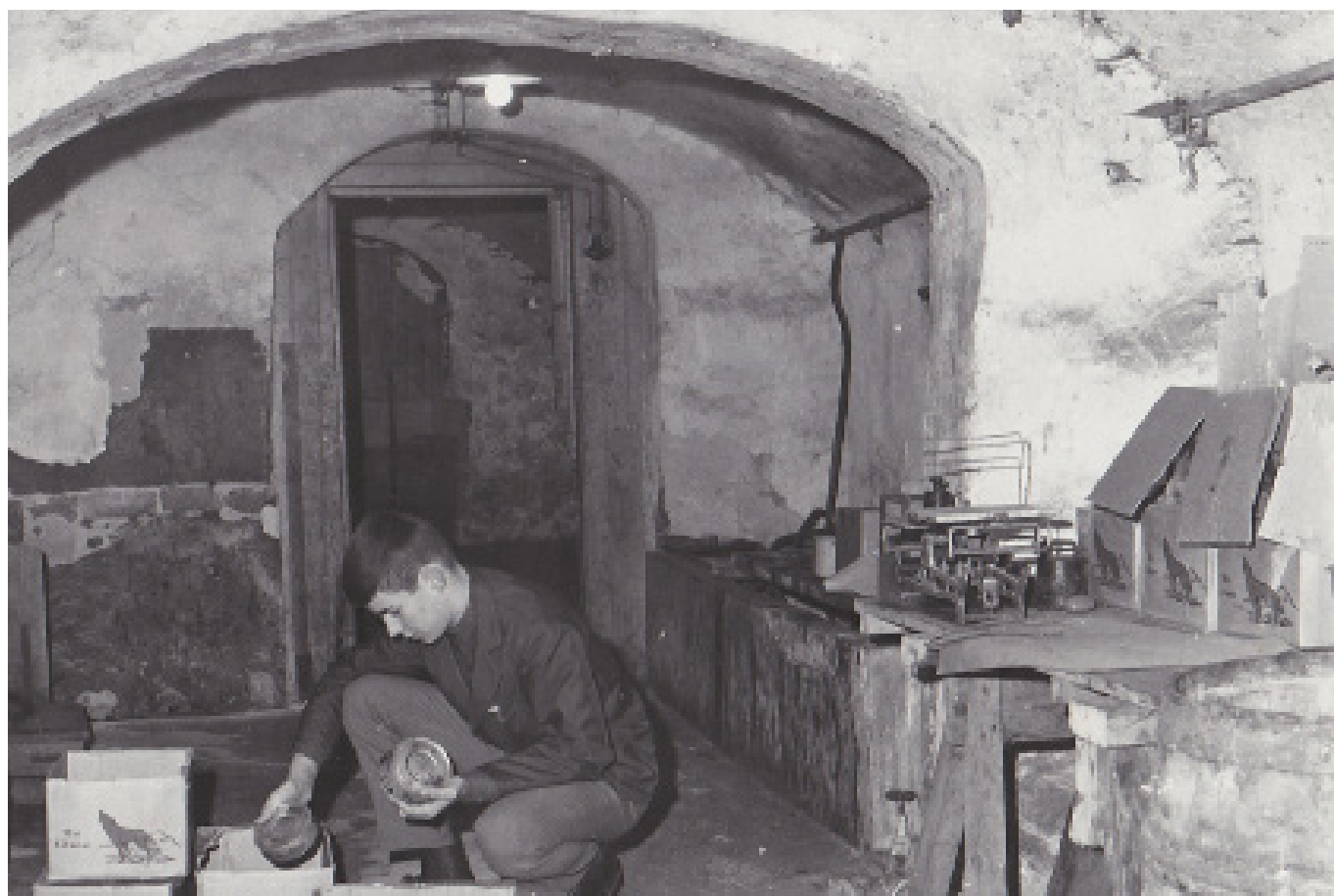
Källaren bevarades då huset i övrigt på 1870-talet raserades, för att ge plats åt Ulricehamns första stenhus, uppfört av tegel från Ulricehamns tegelbruk, och inrett till hotell, med namnet "Hotell Bogesund".

Huset förvärvades sedan under något av 1800-talets sista år av resehandlaren Clas R. Stenlund, bördig från Marbäck, vilken efter sin tid som knalle först

Andres Nelander, en av innehavarna.

startade upp ett par mindre affärer i Knätte och Böne, varefter han drog iväg till Ulricehamn där han år 1900, tillsammans med sin sväger Carl V. Ögren, öppnade speceri- och diversehandel i södra delen av huset.

Svante Karlsson plockar upp surströmmingsburkar i den gamla källaren.

Från vänster; Anders Nelander, Hervor Sjöberg, Snäll, Per-Åke Johansson, Anita Allsing, Åke Molander, Per Nelander

1905 övertog sönerna Otto och Henning faderns affär, och drev den vidare under namnet ”Bröderna Stenlund”. Henning gick dock bort redan 1918, och Otto stod sedan som ensam ägare av rörelsen.

De sista innehavarna kom att bli kompanjonerna Anders Nelander och Åke Molander, som efter att ha varit anställda i affären under nästan 25 år, från år 1947 drev butiken vidare under namnet ”Stenlunds efterträdare”.

Från Storgatan nådde man där, via en föga handikappvänlig trappa, en butik som verkligen kunde sägas ha atmosfär. Med expediter i vit rock, blyertspenna bakom örat och med valspråket: ”Allt för kunden”. Där såldes allt över disk, väldigt mycket i lös vikt, och sortimentet var brett. Där pratades och prutades, och förmedlades nyheter.

Anders Nelanders son, Gunnar, har försett mig med flera foton och många egna minnen.

Han började redan under skoltiden arbeta hos sin far, som springpojke. Affären hade en trogen kundkrets, säger han, varav många ville ha sina varor hemkörda. De packades då i korgar, och sedan var det till att trampa iväg uppåt backarna. Man fick gå in köksvägen och plocka upp varorna i köket, för att se att allt var med. Det kunde väl bli en slant för besväret. Vid jul var dom extra generösa.

”Stenlunds” var bland annat vida berömt för sitt kaffe, som naturligtvis såldes i lös vikt, malet eller omalet. Det hör till historien att det fanns ett kafferosteri i staden, som spred sin doft över hela

norra stadsdelen. ”Så” säger Gunnar ”far köpte hela järnvägsvagnar med orostat kaffe. Bönorna förvarades sedan i stora papptunnor, vilka efter hand forslades till Appelqvists rosteri. Sedan stod han och blandade olika sorter, som mor kokade och provsmakade. Det var inte alltid som det blev godkänt, utan det behövdes lite mer av någon sort. Precis likadant var det med potatisen. Den köptes direkt av bönderna. De provkokades först till någon middag, för att bedömas. Då diskuterades det om de kunde anses lagom mjöliga.”

Gunnar berättar också hur han stod på söndagarna, medan hans far skurade golvet i butiken, och vägde upp strösocker och mjöl i papperspåsar, vilka noga veks ihop, och ställdes upp i hyllorna. Allt för att det skulle gå snabbare att expediera. Och då det lackade mot jul fick han stå ute i det kalla magasinet och säga av de stora lutfiskflaken. ”Jag frös så jag kände inte fingrarna”, säger han. ”Sedan lutades bitarna i stora cementkar, i källaren. Den där källaren såg väldigt gammal ut, med sina tjocka stenvalv. Det var ett väldigt jobb med den där lutfisken, och illa luktade det”.

Han berättar om de stora ektunnorna som stod på rad i butiken, innehållande olika sorters gryn, som skovlades upp till kunderna i önskade mängder. Och vindruvorna, som kom från Spanien, också de i tunnor, varvade med korkspån.

Far var väl den som pratade mest, säger Gunnar, men Molander var slagfärdig och rolig, och många historier cirkulerade om honom

På den tiden då affären var ny, kom väl ofta folk med häst och vagn för att handla. Då behövde

Anders Nelander vid kaffekvarnen

man någonstans att parkera ekipaget. På Stenlunds kullerstensbelagda gård fanns ett stall där man kunde binda hästen. Sedan kom bilarna. Då fanns det en liten kiosk där ute, och bensinförsäljning. Ulricehamns första taxi var faktiskt stationerad där.

Otto Stenlund hade också sin bostad i gårdshuset, fram till sin död 1962.

På nedre plan, i husets norra del, hade Göteborgs Handelsbank sina lokaler. Och på andra våning låg pensionat Bogesund. Sista innehavaren där var Ruth Andersson (född 1909 i Svenljunga), med tre anställda. Tidigare hade där också funnits en manlig, ”allt i allo”. (Jag återkommer kanske till pensionat Bogesund i nästa nummer av vårt medlemsblad.)

Men 1966 var husets saga all. Det omtyckta pensionatet lades ner, de anställda blev uppsagda, och Rut Andersson flyttade till sin trolovade Ansin Svensson i Knätte, medan Stenlunds Eftr. flyttade till systembolagets tidigare lokaler på Sturegatan, där de fanns kvar under ett års avvecklingstid, för att slutligen upphöra den 5 dec. 1967.

Då hade grävskoporna satt sina käftar i det gamla anrika huset, Storgatan 10. Och istället reste sig på tomten ett hus, rymmande Ulricehamns första moderna livsmedelshall, med självbetjäning på allt utom fisk, ost, kött-och charkuterivaror. Fyra av stans tidigare affärer kom där att samlas under samma tak, då Fredmans på Storgatan 18, Charkuteriaffären Säl (Färskvaruhallen) på Storgatan 33, Sundins fiskaffär på Bogesundsgatan, mitt emot kyrkan och gamla Stenlunds, bildade ICA Hallen, med Sture Fredman som chef. Invigningen skedde torsdagen den 23 november 1967 .

Sedan var det säkert många som gjorde sina julinköp på ICA-hallen, där man t.ex. kunde inhandla 1 kg julkorv för 7.80. 1 kg lutfisk för 5.50 och ½ kg kaffe för 4.20.

Jordbrukskassan och Jordbrukets fastighetsbyrå hade också sina lokaler i huset.

Till höger står en ung Åke Molander.

Och den lilla gatstumpen från Storgatan upp till Bogesundsgatan, som fått namnet ”Stenlundsgatan”, är det enda som i dag minner om Stenlundska gården.

Källor:

Artiklar i Ulricehamns Tidning,
En del egen forskning, och intervju med Gunnar Nelander.

Maj-Britt Johansson

Vindruvor varvade med korkspån.

PINNEN

”Ty jag, Herren, din Gud, är en nitälskande Gud, som låter straffet för fädernas missgärning drabba barnen, ja, tredje och fjärde släktledet, när man hatar mig, men som visar nåd mot tusen släktled, när man älskar mig och håller mina bud.” (Ur Andra Moseboken kap. 20)

Nu tror jag inte på att Gud straffar oss för våra förfäders synder, men när jag tänker på Pinnen kommer jag att tänka på det här bibelordet. För öknamnet Pinnen levde kvar ytterligare tre generationer efter mannen som först fick det. Jag själv, som tillhör fjärde generationen efter denne man, har aldrig kallats Pinna-Roger eller något liknande, men det kanske beror på att vi flyttade till stan? Pinnen hette egentligen Johan Per Carlsson och var torpare i Liared. Hur ofta han kallades Pinnen vet jag inte för mest kallades han nog Janne. Han föddes 1825 på torpet Norlid under Höltnan i Fivlered som son till avskedade soldaten Carl Blixt och hans tredje hustru Maja Stina Abrahamsdotter. Bara några år tidigare hade Blixt varit gift med sin första fru Sara, som avled drygt 40 år gammal. Blixt skaffade en piga, Annika, för att sköta om hans hus och barn. Annika blev gravid och snart hans fru, men dog dessvärre i barnsäng. Ny piga blev Maja Stina, som också blev gravid och hans fru, men lyckligtvis slapp dö i barnsäng utan överlevde sin man så småningom. Familjen flyttade ett antal gånger och hamnade så småningom på fattigstugan. Man skulle väl kunna säga att Janne föddes in i en något dysfunktionell familj för att använda nutida språkbruk. Det finns noteringar i husförhörslängden om att Carl Blixt var straffad för stöld och snatteri, och ett par av Jannes yngre bröder var flera gånger instämnda till rätten för stölder. En av dem dömdes tom till tre års fängelse i Malmö fästning.

1850 gifte sig Janne i Liared med Johanna Pettersdotter från denna socken. Hon kom väl också från en dysfunktionell familj. Hennes far dog när hon var liten, och hennes storasyster dog vid 11 års ålder. I kyrkboken finns antecknat som dödsorsak ”förk.” som väl borde betyda förkylning, men bredvid står det ”vanvård”. I senare kyrkböcker finns en anteckning som verkar handla om Johannas familj: ”Barnen mot moderen elacka”. Janne och Johanna blev torpare i Frälsegårdstorp och fick tre barn, dottern Hedda och sonen Johan, samt sonen Claes som dog några år gammal. Efter ett antal år flyttade de till Högden (uttalas antagligen Höjden) under Brunsered. Här står Johan Per som ”arbetare”, ”arbetskarl” eller

”inhysesshjon”. Janne och Johanna fick väl rycka in och arbeta på Brunsered och kanske andra gårdar. I Fredrik Isakssons ”Dagbok från Liared 1863-1900” nämns vid ett tillfälle att Janne och Johanna var på gården Brunsered och arbetade när det var tid för slätter.

Familjen var av allt att döma tämligen fattig, vilket Johannas bouppteckning visar. Hon avled 1885 och Janne bodde sen ensam på Högden tills han dog 1908. Att man måste vara sparsam i det hushållet var väl inte konstigt, och Janne verkar ha haft idéer om att Johanna slösade med deras mjöl. Han kontrollerade hur det såg ut i mjöltunnan och för att inte Johanna utan hans tillstånd skulle ta mjöl satte han sig i tunnan, viss om att inte Johanna kunde göra likadant avtryck i mjölet som han.

Om Jannes familj hade en viss kriminell belastning så kanske detta påverkade även hans syn på rätt och fel. Det finns en anteckning i husförhörslängden vid raderna för Janne och Johanna ”straffade för stöld 1855”. Jag har inte lyckats röna ut vad denna anteckning står för. I släkten berättas att Janne var skomakare, och att han en gång olovandes högg ner en ask för att få pligg till lagningarna. Det känns väl inte helt sannolikt att detta skulle kallas för stöld. Traditionen i släkten har också sagt att denna händelse skulle ha gett Janne namnet Pinnen.

För en tid sen träffade jag Gunnar Johansson från Rullen i Hössna, som hade en hel del att berätta om Jannes son Johan som väl gjorde något av en klassresa och en period verkar ha varit en förmögen man. Gunnar berättade även om en annan teori till varför Janne fick namnet Pinnen. Detta hade Gunnar hört från min fars kusin Nils Johansson i Backen. Hos Janne och hans familj fanns tydligen inget dass, utan man gjorde sina behov ute på den lilla åkern. För att veta att åkern blev jämnt gödslad hade Janne infört regeln att man satte en pinne där man var senast. Därför kunde sonen Johan få frågan om han flyttat pinnen. Denna förklaring till öknamnet är väl rätt sannolik. Dessvärre hängde som sagt detta öknamn med hos manliga medlemmar i släkten. Johan kallades Pinn-Johan, Jhans söner kallades Pinn-Arvid och Pinn-Olle, och Arvids son, min far, blev ibland kallad Pinna-Stig eller liknande. När hans bästa kompis och granne Gustav var på rethumör kunde han kalla Stig för ”Stig von Pinné”, och då blev det snart slagsmål. Jag vet inte om Stigs bror eller kusiner också kallats för något pinnöknamn, men nog är det märkligt att ett öknamn kan hänga med så länge.

Roger Jarvid

FORSKARPORTRÄTTET

Nu sätter vi fokus på Svante Karlsson, född och uppväxt under 50-talet på ett litet småbruk i Kölingared, med rötter på sin fars sida i Nykyrka och Småländska höglandet, medan modern föddes i Bjurbäck, med förfäder från Sandhem och Gustav Adolf.

Sin skolgång beskriver Svante som en rörig historia, vilken kom att börja i Stenseredes skola, för att fortsätta i Kölingareds då nybyggda skolhus. Men eftersom barnantalet i socknen var lågt, blev undervisningen tidvis förlagd till Liared. Värst var det ändå med alla ombyten av lärare, med ständiga vikarier. Sista skolåret kom att bli på den nya yrkesskolan i Ulricehamn med inriktningen: "Handel och distribution".

Sedan väntade arbetslivet

Första arbetsplatsen blev Bröderna Stenlunds Eftr. Ulricehamns största speceriaffär där han fick "mjukstarta" som kamrer. "Det var", säger han, "inte vad jag hade tänkt mig. Jag ville ju vara ute i butiken. Nu fick jag bl.a. knalla omkring hos de kunder som handlade på kredit, och inkassera vad de var skyldiga."

Det kom att bli Stenlunds fram t o m slutåret på Sturegatan, i december 1967. Därefter 15 år i den nybyggda ICA hallen, med ett avbrott för "lumpen" på S2 i Karlsborg, innan det var dags för en egen butik vid Jönköpingsvägen, nämligen mathuset KNALLEN, som han tillsammans med Åke Filipsson, drev under drygt åtta framgångsrika år fram till årsskiftet 1990-91.

Fortsättningsvis ett år som ALU-samordnare på Ulricehamns kommun följt av en anställning som uthyrningsansvarig vid STUBO, (Stiftelsen

"Sillastrypare" på Bröderna Stenlunds Eftr. 1965.

Ulricehamnsbostäder). Yrkeslivet avslutades med nästan 15 år vid mottagningen på Migrationsverkets Boråsenhet

Nå detta med släktforskning då?

"Jo" säger han "jag gick en kurs i mitten av 70-talet för Bengt Petersson, i Hössna, men sedan blev det liggande i träda i många år. Det var så mycket annat i livet, med hus, hem, och tre barn tillsammans med hustru, Monica, och därtill flera fritidsintressen. Fast jag har varit medlem i forskarklubben sedan starten."

De där intressena? Det är mycket sport, framför allt fotboll. Tiden tillät inte någon egen aktiv medverkan, förutom Korpen, men han tycker om att se andra spela, och Boråsklubben Elfsborg ligger honom varmt om hjärtat. "Jag hade också bestämt att genomföra tio

Kollega och kompanjon på mathuset KNALLEN i 100 månader, Åke Filipsson.

Tupelo, Mississippi USA. Här föddes Elvis Presley 8 jan. 1935.

Göteborgsvarv, innan jag fyllde femtio. Något som krävde mycket träning”, säger han.

Dessutom är Svante lite av en samlare och började i barndomen köpa Rekordmagasinet där baksidan med sin lagbild var mest intressant. En samling som nu är komplett från 1944 och fram till att den lades ned 1969. Han har också en samling av klubbnaålar där han, från distriktet, nästan bara saknar Liared IFs nål.

Samlandet har även spiltt över på musikintresset. Så han har en imponerande samling av vinylskivor, där det mest är 60-talsmusik och företrädesvis Country.

En länge närd längtan att få komma till den musikens huvudstad, Nashville, infriades i november 2017, då han tillsammans med Monica, och 40 likasinnade, gjorde en resa till Tennessee USA.

”En upplevelse som jag inte kunnat smälta än”, säger han. ”Att komma till SUN studio i Memphis där Jonny Cash, Elvis Presley, Roy O, Jerry Lee och alla gamla idoler gjorde sina första inspelningar. Besöka huset där Elvis föddes i Tupelo, att gå runt i Graceland där han bodde och har sin grav, tillsammans med sin mor och far. Se de fantastiska samlingarna i muséet ”Country Music Hall of Fame” i Nashville. Och överallt var man än befann sig hördes den här härliga countrymusiken. Det råkade vara hemmamatch i NHL mellan Nashville och Chicago, för utsålt hus, då vi var där. Vi var några sportfantaster som lyckades få biljetter. Det blev liksom picken över i”.

Nu står på önskelistan en fotbollsresa till Leeds för att se den Engelska favoritklubben i en hemmamatch.

Åter till 1970-talet och släktforskarkursen

”Vi lärde oss läsa kyrkböcker och göra egna släktutredningar. Jag upptäckte då hur väldigt

många torp och backstugor det fanns, och funnits, i Kölingared. Vad som brådiskade var att få till en sammanställning av dessa, för att göra det bevarat och tillgängligt för eftervärlden. Men sockenborna som haft kunskaperna levde inte längre och de äldre blev inte yngre. Det gällde att ”smida” medan järnet var någorlunda ljummet.

Med hjälp av kyrkböcker, kartor och muntliga berättelser gjorde vi, forskarkollegan Gösta Hedström och jag, en omfattande inventering. En kopia på materialet överlämnades till Kölingareds Hembygdsförening där intresserade har kunnat ta del av resultatet. Då utmynnade det i att jag, tillsammans med Gösta, ledde tio torpvandringar mellan åren 1979 till -88 genom socknens sju rotar.

Hembygdsföreningen var till stor hjälp med att sätta ut de stolpar som markerar boplatserna i terrängen. Dessa är försedda med kopparplåt stansad med nummer, namn och ödeår”

Nu som pensionär har jag fått tid till förkovran av ny teknik, och med hjälp av den finns det obegränsade möjligheter att göra släkt- och hembygdsforskningen tillgänglig för så många fler. ”Kölingareds Torpguide” kommer att få en egen hemsida, vilken är under uppbyggnad, med unika bilder, kartor, koordinater och kortfattad boendehistorik. Med uppkopplad mobil blir det en förträfflig fältguide vid kommande torpvandringar, enskilt eller i grupp.

Jag har också startat, och administrerar fyra olika facebookgrupper, med utgångspunkt från mina föräldrars mor-och farföräldrar från år 1850. I nuläget finns det omkring tjugo deltagare, eller fler, i varje grupp, som bidrar med bilder och berättelser. Tanken är att förmedla den information som får fler att träffas och att intressera sig för slakten”.

För intresserade som vill komma i kontakt med Svante finns han på facebook under eget namn (Svante Karlsson) och under e-postadress svante@svantek.se

Maj-Britt Johansson

Nyheteter

ÖVER EN HALV MILJON SOLDATER, TOTALT TRE MILJONER SVENSKAR

Inför de för alla hembygds- och släktforskare viktiga släktforskardagarna, som i år hålls i Växjö, har Centrala Soldatregistrets databas nu med över 510 000 indelta soldater från Norrland till Skåne uppgraderats. Eftersom även föräldrar, hustru och barn registreras i den mån man får in dessa uppgifter beräknas det finnas ca 3 miljoner personer i basen. Det är soldater som antagits i svenska armén mellan 1682-1901. Det är soldaten som samtidigt att han var satt att försvara vårt land odlade upp mycket av den åkermark vi i dag livnär oss på. Beräkningar vill göra gällande att soldaten under sin historia även hann med att odla upp ca fem hundra tusen tunnland åkermark. Det är soldaten i den indelta armén som utförde många offentliga arbeten. Det var detta manskap som bland annat var med och byggde på järnvägarna och kanalerna genom landet.

Det var i många fall som soldaten när han kom hem till socknen lärde barn och övriga att läsa och skriva samt förstå vad han läste, en nog så viktig uppgift. Denna konst hade han lärt sig på möten runt om på landets övningshedar.

Databasen som finns på Linköpings Universitets databas har omkring 950 000 besökare årligen, vilket gör den till en av de mer besökta enskilda baserna på universitetets stora server. Databasen som finns under registrets hemsida med adressen www.soldatreg.se, har blivit en god källa till den egna forskningen både för den akademiska forskningen som för hembygds- och släktforskarna.

Hälsning från Axvall. "På väg till marketenteriet."

VÄRNPLIKTSKORT

En ny spännande resurs finns nu att tillgå på ARKIV DIGITAL. Nämligen värnpliktskort. Det handlar om svenska män födda mellan 1881 och 1921, och som mönstrade mellan åren 1902 och 1941. Resursen ligger under Arkiv Digital's Allt-i-ett- abonnemang, och uppgifterna är enkelt sökbara, tack vare en utmärkt indexering. Korten innehåller en rasande massa information för den som vill veta lite mer om hur gångna generationer svenska män hade det med Värnplikten och med tjänstgöringen under andra världskriget. Där finns:

- Namn
- Födelsestid
- Födelseort
- Värnpliktsnummer
- Tilldelat truppslag
- Tjänstgöring
- Beredskapstjänstgöring under andra världskriget
- Uttagning till olika befattningar
- Befordran
- Anstånd med inkallelse
- Eventuell frikallelse

Bilden här visar att vägarbetaren Sven Albert Bernhard Ahlstrand, hemmahörande i Gullered, tillhört Fältartilleriet, där han haft en befattning som militärbetare, och gjort hela sin tjänstgöring, 240 dagar, i ett svep.

Även civila yrken och bostadsadresser kan förekomma. På baksidan kan man läsa om eventuella bestraffningar – som ”Tre dar i buren” för varjehanda förseelser, som till exempel utebliven eller för sen inställelse, olydnad eller ordervägran, fylleri, bondpermission o.s.v. Här finns inget antecknat om Ahlstrand vilket visar att han varit en skötsam soldat.

TIDNOR N. O. P. S. O. J. W. O.		Namn: <i>Ahlstrand, Sven Albert Bernhard</i>		Värnpliktsnr: <i>26194</i>		Födelseställe: <i>Gullered</i>		Födelsestid: <i>1894</i>		Födelseort: <i>Gullered</i>	
1. Kyrko- och församling: <i>Gullered</i>		Föreläsa och om: <i>26194</i>		Hemligt och postadress: <i>Bohus, Sulland</i>		Hemligt och postadress: <i>Bohus, Sulland</i>		Hemligt och postadress: <i>Bohus, Sulland</i>		Hemligt och postadress: <i>Bohus, Sulland</i>	
2. Tilldelat truppslag och tjänstgöring vid kriget eller tjänst och veckling vid annan särskild beaktning: <i>Fältartilleriet</i>		3. Förtjänst för tjänstgöring vid kriget eller annan särskild beaktning: <i>Militärbetare</i>		4. Särskild utbildning: <i>Bohus, Sulland</i>		5. Inskrivningsmyndigheternas uttalande: <i>Bohus, Sulland</i>		6. Inskrivningsmyndigheternas uttalande: <i>Bohus, Sulland</i>		7. Inskrivningsmyndigheternas uttalande: <i>Bohus, Sulland</i>	
Är: <i>15</i>		Tjänstgöring: <i>240</i>		Inskrivningsmyndigheternas uttalande: <i>Bohus, Sulland</i>		Inskrivningsmyndigheternas uttalande: <i>Bohus, Sulland</i>		Inskrivningsmyndigheternas uttalande: <i>Bohus, Sulland</i>		Inskrivningsmyndigheternas uttalande: <i>Bohus, Sulland</i>	

* Inlämnat med Mytern.
 ** Gulleredskyrkans församling och församlingens församling för församling.
 *** Inlämnat med Mytern av församlingens församling, för att påvisa församling.
 **** Inlämnat med Mytern av församlingens församling.

FÖRENINGSSARKIV I ULRICEHAMN

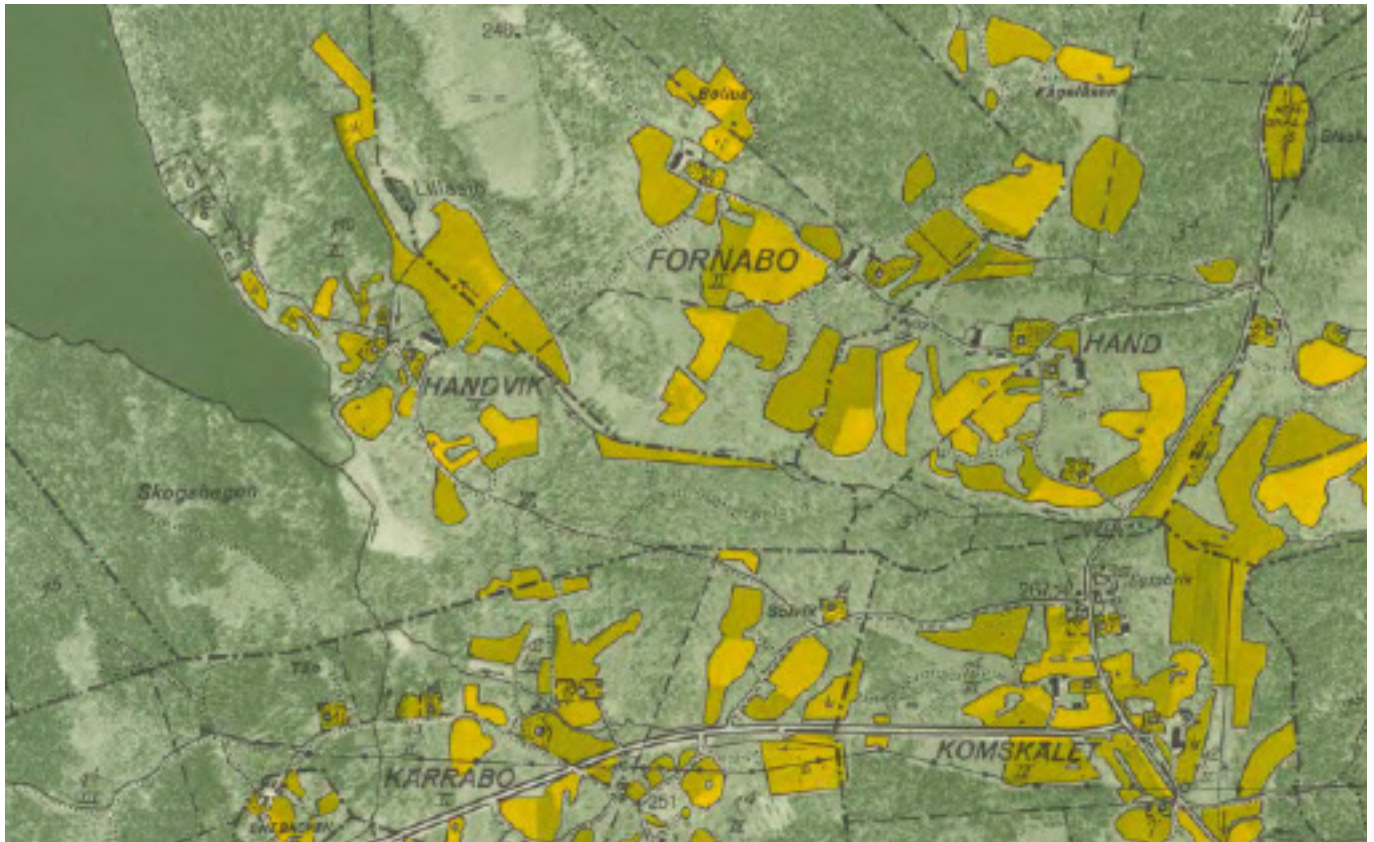

Liz Gunnarsson i arbete med att sortera dokument.

I Konkordiahuset, Hössna, jobbar för tillfället Liz Gunnarsson arkivchef på Älvsborgsarkivet med att ordna upp gamla föreningshandlingar att bevaras för framtiden. Hon förtecknar och arkiverar allt som idag finns i Redvägs folkrörelsearkiv i skolan i Hössna men tar gärna emot protokollsböcker, kassaböcker, fotosamlingar och dokument från både nedlagda och aktiva föreningar från hela Ulricehamns kommun.

Allt kommer sedan arkiveras i Ulricehamns föreningsarkiv i Stadshuset i Ulricehamn. Om du har något liggande, hör av dig till Liz på tel 070-6768031 eller till Anna-Lena. Passa på tillfället, men vänta inte för länge.

EKONOMISKA KARTOR TILL SALU

Kartbladet Vatunga täcker Komskälet i Tvärred

De gamla gröna ekonomiska kartorna från 1959-1960 i skala 1:10 000 har alltid varit uppskattade. Det är flygbilder med inlagda fastigheter och fastighetsgränser. Dessa kartor finns online hos lantmäteriet men det är inte så lätt att få en helhetsbild av området man är intresserad av och att skriva ut ett helt kartblad är omöjligt. Nu har emellertid Ulricehamnsbygdens Forskarklubb fått en bunt av de här kartorna på papper. De flesta bladen för Ulricehamns kommun finns därför till salu i Konkordiahuset. Pris 100 kr per blad. Principen först till kvarn gäller.

Titta gärna in till Konkordiahuset någon tisdageftermiddag eller ring 070 5950004.

Hjälp! Hjälp! Hjälp!

Först - ett stort tack till er som lämnat bidrag till denna tidning i form av artiklar, foton, m.m. Men vi behöver hjälp att utforma framtida medlemsblad. Vi vet att det finns många intressanta berättelser som skulle passa i vårt blad. Så, fatta pennan och skriv! Allt är välkommet; artiklar, notiser, fotografier, händelser m.m. Om ni har ett uppslag eller en idé men inte tid att skriva så hjälper vi gärna till.

Melja till 032113066@telia.se eller ring Maj-Britt på 0321-13066.

Program höst 2018

Glöm inte att läsa
Föreningsguiden i
Ulricehamns Tidning
på tisdagar!

Nybörjarkurs i släktforskning

Start tisdag 18 sept. kl. 18.30 -21.00 i Konkordiahuset Hössna. 5 tillfällen.

Ledare Anna-Lena Hultman

Viss datavana krävs.

Anmälan till Vuxenskolan tel. 0771-502020

DNA-kurs - För dig som gjort ditt DNA-test och vill lära dig lite mer

Start onsdag 3 okt. kl.18.00 i Konkordiahuset Hössna.

3 tillfällen.

Du får lära dig hur du tolkar ditt DNA.resultat, hur du jämför släkträd, och hur du lägger in ditt eget släkträd.

Om du har frågor: Kontakta Anna-Lena tel. 070 595 0004

Anmälan till Vuxenskolan tel. 0771-502020.

Vad kan en gammal bonad berätta?

Söndag 7 okt klockan 15.00 i Konkordiahuset.

I samarrangemang med Hössna Hembygdsförening.

Margareta Rosvall Falköping berättar om gamla bonader, de texter som pryder dem, och vad de säger oss.

DNA-café för nybörjare.

Söndag 28 okt. kl. 14.00 i Konkordiahuset Hössna.

Möjlighet att topsa sig.

Vill du göra ett DNA-test?

Nu har jag testkit hemma, så hör bara av er. Om ni så önskar hjälper jag till med testningen, registreringen online och betalningsproceduren.

Anna-Lena Hultman

Tel 0321-40228 eller e-post konkordia@konkordia.se

FORSKARHJÄLP

Stadsbiblioteket i Ulricehamn

Måndagar ojämna veckor 15.00 - 18.30

Konkordiahuset i Hössna - Tisdagar 16.00 - 19.00